

آیا مذاکرات با آمریکا می‌تواند درهای اقتصاد ایران را باز کند؟ نگاهی به سوابق تاریخ‌ساز

بررسی تجربیات گذشته سایر کشورها در موضوع توافقات تجاری، اقتصادی و سیاسی با ایالات متحده نشان گر مرسوم بودن عدم وفای به عهد و خیانتکار بودن دولتمردان آمریکایی است.

به گزارش خبرنگاران گروه جامعه مجله خبری گفتمان یزد، با شروع مجدد مذاکرات بین ایران و آمریکا بار دیگر گمته زنی‌ها در خصوص آینده اقتصادی ایران با بهبود روابط جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده بالا گرفته است. مشود است که سیاستمداران آمریکایی در این سال‌ها تمام تلاش خود را برای زانو درآوردن اقتصاد ایران با وضع تحریم‌های چند لایه و هم چنین کارشکنی در پیشرفت صنایع و جلوگیری از ورود سرمایه‌های خارجی به ایران انجام داده‌اند. به همین جهت می‌توان گفت که تحریم‌های اقتصاد جمهوری با نزدیک شدن به حد نهایی دیگر امکانی برای بدتر شدن ندارند بلکه هر آن چه که هم اکنون از گردش سرمایه و صادرات و واردات ایران برقرار است، دارای قابلیت ضد تحریمی شده و یا به کل امکانی برای مقابله با آن از سوی آمریکا وجود ندارد؛ پس به نتیجه نرسیدن مذاکرات با ایالات متحده از نظر اقتصادی موجب آسیب به اقتصاد نخواهد شد.

اما آیا با موفقیت مذاکرات با ایالات متحده گشایش اقتصادی در ایران بروز خواهد کرد؟ جواب این سوال دو وجه دارد؛ با نگرش ساده انگارانه می‌توان گفت که به قطعاً رفع تحریم‌ها در پی مذاکرات منجر به گشایش اقتصادی خواهد شد، اما رجوع به سابقه ایالات متحده در موضوع مصالحه با ایران و دیگر کشورهای جهان و برنامه ریزی برای اقتصاد آنان وجه دیگری از مذاکره با ترامپ را روشن می‌کند. نگاهی به رفتار ترامپ این حقیقت را روشن می‌کند که وی نه تنها به عهدهای خود پایبند نیست بلکه همواره بر خلاف آن عمل می‌کند.

نشست ۲۰۱۸ کره شمالی و ایالات متحده

۱۲ ژوئن ۲۰۱۸ ترامپ به عنوان رئیس جمهور آمریکا با کیم جونگ اون رهبر کره شمالی دیدار کرد. این جلسه نخستین دیدار سران دو کشور پس از پایان جنگ کره در سال ۱۹۵۳ است و ترامپ آن را بریدن کامل از مواضع ناکام دولت‌های گذشته آمریکا نامید. در جریان این مذاکرات پشت درهای بسته کره شمالی و آمریکا معاهده‌ای چهار بندی را امضا کردند که در آن مقرر شد کره شمالی به سوی غیر اتمی شدن حرکت کند و آمریکا نیز در مقابل تحریم‌های این کشور را کنار بگذارد.

کره شمالی روز ۲۷ ژوئن برای نمایش وفای به عهد خود برج خنک کننده یکی از تاسیسات اتمی خود را در برابر دوربین‌ها منفجر کرد و این برج فرو ریخت، اما به نظر می‌رسید که معاهده بین کره شمالی و آمریکا که هنوز مهر آن نیز خشک نشده بود، نیز فرو ریخت. ترامپ که از این نمایش به نتیجه مورد نظر خود رسیده بود در میانه تلاش پیونگ یانگ برای نمایش وفاداری خود با این بهانه که تا زمان خلق سلاح کامل اتمی تحریم‌های ایالات متحده لغو نخواهند شد وضعیت اضطراری در مورد کره شمالی را به همراه تحریم‌های اقتصادی علیه آن کشور را به مدت یک سال دیگر تمدید کرد.

پیش از این در سال ۲۰۰۳ جورج دابلیو بوش نیز توافقی که در دولت بیل کلینتون با کره شمالی انجام داد بود را نقض کرده بود و این رفتار ترامپ با کره‌ای‌ها اولین عهد شکنی از سوی دولتمردان آمریکایی نبود.

نشست ۲۰۲۰ ترامپ با طالبان و نابودی دولت افغانستان

موافقت نامه آوردن صلح به افغانستان یا توافقنامه دوحه پیمان صلحی بود که در ۲۹ فوریه ۲۰۲۰ بین ایالات متحده آمریکا و گروه طالبان در دوحه، قطر امضا شد تا به جنگ ۲۰۰۱ تا ۲۰۲۱ در افغانستان پایان دهد. بر اساس این مذاکرات قرار بود که دولت آمریکا گروه مسلح تندرو موسوم به طالبان را وادار به مذاکره با دولت قانونی افغانستان کند و این برای جلوگیری از فعالیت القاعده در مناطق تحت کنترل این گروه متعهد شود، اما عملاً دولت آمریکا، دولت قانونی افغانستان را دور زده و با مذاکره مستقیم با طالبان افغانستان را به این گروه تندرو واگذار کرد.

لیست بلند بالای توافقات نقض شده از سوی ترامپ

در ادامه بد عهدی دولت آمریکا و به خصوص شخص دونالد ترامپ می‌توان به لیست بلند بالایی از توافقات اقتصادی و سیاسی اشاره کرد که آمریکا از آن‌ها خارج شد که مهمترین آن‌ها توافق موسوم به برجام با جمهوری اسلامی ایران است. در همین راستا از سال ۲۰۰۲ الی ۲۰۲۰ آمریکا از توافقات از جمله پیمان منع موشک‌های ضد بالستیک در سال ۲۰۰۲، توافق با دولت لیبی به ریاست معمر قذافی در سال ۲۰۱۱، توافقنامه تجارت و سرمایه‌گذاری ترانس-آتلانتیک و توافق اقلیمی پاریس و پیمان یونسکو در سال ۲۰۱۷ خارج شد.

آمریکا در سال ۲۰۱۸ پیمان مودت با ایران را نقض کرد و در همان از پیمان نفتا که بین این کشور برخی از کشورهای آمریکای شمالی بود نیز خارج شد و به صورت یک طرف عدم پایبندی خود به برجام را نیز اعلام کرد و سر انجام در سال ۲۰۱۹ از پیمان منع موشک‌های هسته‌ای میان‌برد و در سال ۲۰۲۰ از پیمان آسمان‌های باز خارج شد.

تکلیف با آمریکای بد عهد چیست؟

هرچند که عاقبت مذاکره با ایالات متحده بارها در کلام رهبر معظم انقلاب بیان شده است، اما باید به این درک رسید که پیشینه ایالات متحده و به خصوص شخص دونالد ترامپ در راس آن بیانگر مرسوم بودن عدم وفای به عهد در قاموس رفتاری این کشور و سیاست مداران آن است؛ پس باید انتظار داشت که این بار نیز ترامپ با رسیدن به مقاصد خود و دستاورد سازی از مذاکرات با جمهوری اسلامی ایران به عهد خود وفا نخواهد کرد.

همچنین باید توجه داشت که با وجود سنگین‌ترین تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران روند بالندگی اقتصادی کشور همچنان پابرجاست. نفت و مشتقات آن همچنان در حال تولید و فروش هستند و معادن و صنایع فولادی و پتروشیمی کشور روند رو به رشدی را با سرعت طی می‌کنند. پس به وضوح می‌توان گفت که با وجود تاثیر اقتصادی مثبت گفت‌وگوهای میان ایران و ایالات متحده؛ در صورت زیاده خواهی و شکست مذاکرات و یا بدعهدی طرف مقابل هیچ بار اضافه‌ای بر اقتصاد جمهوری اسلامی ایران تحمیل نخواهد شد.